

Su savaşları kapıda mı?

MEHMET KUMCAĞIZ

SAMSUN (İHA)- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Cevdet Yılmaz, dünya genelindeki su kaynaklarının giderek kuruduğunu belirterek, yeryüzünün caddamalarını oluşturan suyun varlığının her geçen gün tehlikeye girmesinin ciddi sonuçlar meydana getireceğini söyledi. Son yıllarda yeraltı sularının seviyesinin düştüğünü, göllerin küçüldüğünü, akarsuların kirlendiğini ve sulak alanların yok olduğunu vurgulayan Yrd.Doç.Dr. Cevdet Yılmaz, "Dünyada 26 ülke bugün susuzluk problemi ile karşı karşıya. Bu ülkelerde yaklaşık 232 milyon insan yaşıyor. Hayat standartları geliştiği sürece insanın suya olan talebi de artacaktır. Dünyada kişi başına düşen su miktarı 1950 yılından bu yana yüzde 50 oranında artış gösterdi." dedi. Özellikle tatlı suyun tarım, hayvancılık ve sanayi için vazgeçilmez bir ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Yılmaz, Dünya Sağlık Örgütü'ne göre insan hastalıklarının yüzde 80'inin suyla ilgili olduğunu hatırlattı. Nüfus arttıkça temiz içme suyu kaynaklarının azaldığını dile getiren Yrd.Doç.Dr. Cevdet Yılmaz, "Dünyadaki su bunalımını engellemek için projeleri biran önce devreye sokulmalıdır." dedi.

"TÜRKİYE SU KAYNAKLARINI KORUMALI"

Dünyada suyla başlayan canlı hayatın suyun yokluğu ile sona ereceğini de ifade eden Yrd.Doç.Dr. Cevdet Yılmaz, içme suyu kaynaklarının korunması ve bu amaçla sürekli kullanılabilirliğinin sağlanması gerektiğini açıkladı. Türkiye'de suyun öneminin her geçen gün daha da arttığını kaydeden Yılmaz, suyun gelecek yıllarda bazı ülkeler arasında savaşlara sebep olacağı gibi barışa da hizmet

edebileceğini belirtti. Türkiye'nin su kaynaklarını çok iyi değerlendirilmek zorunda olduğunu altını çıkaran Yılmaz şunları söyledi; "Ülkemizde sular kirleniyor. Gelecekte büyük bir strateji sağlayacak olan su kaynaklarının çok iyi ve imkanlar ölçüsünde kullanılması gerekiyor. Suyu kontrol ederek istediğimiz şekilde kullanabilmenin yollarını nasıl bulduysak, su ile dengeli bir beraberliği yürütebilmenin yöntemlerini de aynı şekilde geliştirmemiz gerekiyor. Tasarruf, verimlilik, geri kazanmak, yeniden kullanmak gibi yöntemlerle şu an ufukta beliren susuzluk tehlikesi ertelenebilir."

16.10.1998 TÜRKİYE

Türkiye su zengini mi?

Ülkemizin su zengini değil, bilakis su fakiri bir ülke olduğunu söyleyen Yard. Doç. Cevdet Yılmaz, "Ülkemiz potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, kişi başına tükettiği su miktarı bakımından geri ülkeler arasında yer almaktadır" dedi

Aydınlara Ocağı Genel Merkezi'nde düzenlenen konferansa ilgi oldukça fazlaydı.

Harun Üstün

SAMSUN (İHA) - Samsun'da Aydınlara Ocağı tarafından düzenlenen 'Ülkemizde ve Ortadoğu'da Kuraklık ve Su Kaynakları' konulu konferansa konuşmacı olarak katılan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi Yard. Doç. Cevdet Yılmaz, Türkiye'nin su zengini değil, bilakis su fakiri bir ülke olduğunu söyledi. Ülke nüfusunun giderek arttığını ve buna bağlı olarak su kaynaklarının sabit kaldığını dile getiren Yılmaz, "Her sene kişi başına düşen içilebilir su miktarı düşmektedir. Kirlenme veya yanlış kullanım sebebiyle yüzey sularımız yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Türkiye potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, kişi başına tükettiği su miktarı bakımından geri ülkeler arasında yer al-

maktadır. Su kıtlığı çekmeyen ülkeler arasında yer almamıza rağmen, hızlı kentsleşme ve nüfus artışı gibi nedenlerden dolayı kaynakların korunmasında ciddi anlamda problemler yaşanmaktadır" dedi.

Sadece sulama için 102 milyar metreküp

Yılda ortalama 501 milyar metreküp suyun kar, yağmur ve dolu şeklinde ülkemize yağış düştüğünü dile getiren Yılmaz, "Kilometrekareye düşen yağış miktarı 643 metreküptür. Bunun 186 milyar metreküpü akışa geçmekte ve 95 milyar metreküpü içme, kullanma, sulama, sanayi ve hidroelektrik santrallerinde kullanılmaktadır. Türkiye'nin yüzde 20'si sulanabilir arazidir. Bu alanın sulanması için gerekli su miktarı 102 milyar metreküptür. Ülke nüfusunun 80 milyon olacağını gözönüne

aldığımızda ihtiyacımız olan su miktarı 112 milyar metreküp olacaktır. Halbuki bizim kullandığımız su miktarı 95 milyar metreküp olduğu düşünülürse Türkiye su zengini değil, su fakiri bir ülkedir" diye uyardı bulundu. Aydınlara Ocağı Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen konferansa Genel Başkan Prof. Dr. Hüseyin Peker, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Demeği Başkanı Prof. Dr. Erdal Ağar, Tıp Fakültesi Fizyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Caffer Marangoz ve çok sayıda öğretim üyesi katıldı.

OMÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi Yard. Doç. Cevdet Yılmaz

1 NİS

'Türkiye su fakiri'

AYDINLAR Ocağı Samsun Şubesi tarafından düzenlenen konferansta konuşan Yrd. Doç. Dr. Cevdet Yılmaz, Türkiye'nin su zengini değil aksine su fakiri bir ülke olduğunu söyledi.

Türkiye'de temiz ve güvenilir içme, kullanma suyu kaynaklarının varlığı, korunması ve önemi konulu konferansta konuşan OMÜ Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Cevdet Yılmaz, "Mevcut nüfusumuzun ve bu nüfusun talepleri artmasına bağlı olarak, ülkemizde kullanılan su kaynakları miktarı sabit kalmakta, bu yüzden de kişi başına düşen su miktarı giderek azalmaktadır. Ülkemiz su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer almasına rağmen nüfus artışı ve hızlı kentsleşme sonucu su kaynaklarının korunmasında problemler yaşanmaktadır. Her yıl kişi başına düşen yıllık içilebilir su miktarında bir düşüş meydana gelmekte, kirlenme ve yanlış kullanım nedeniyle yüzey sularımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır" dedi.

Başta iç Anadolu ve Doğu Anadolu

bölgelerinde suyun kuyulardan çekildiğine dikkat çeken Cevdet Yılmaz,

"Bu bölgelerimizde su son derece sağlıklı şartlarda temin edilmektedir. Milyonlarca insanımız taşıma suyla yemek pişirmekte veya temizlik yapmaktadır. Büyük şehirlerde ise gecekondu bölgelerine yeterli ve temiz su verdiğimiz söylenemez. Bu özellikleriyle ülkemiz, bir yandan kişi başına düşen potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, diğer yandan ise kişi başına gerçekte tükettiği su miktarı ile geri kalmış ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye yüzölçümünün yüzde 20'si sulanabilir arazidir. Bu alan sulandığında ihtiyacımız olan su miktarı 102 milyar metreküptür. Mevcut nüfusumuzun gelecekte 80 milyon olduğu düşünüldüğünde ihtiyacımız olan su miktarı 112.8 milyar metreküp olacaktır. Normal yağışlı bir yılda ülkemize düşen yağış içinde buzum kullanabileceğimiz miktar 95 milyar metreküp olduğu hatırlarsa Türkiye su zengini değil, su fakiri bir ülkedir" diye konuştu.

Bayram OK

SAMSUN HABER BÜLTENİ

6. Karadeniz Türk Kültür Şöleni

Özel Sayısı

ÇEVREMİZDEKİ TEMİZ VE GÜVENİLİR İÇME VE KULLANMA SUYU KAYNAKLARININ VARLIĞI, KORUNMASI VE ÖNEMİ

Bilindiği gibi dünyada canlı hayatı suyla başlamıştır ve suyun yokluğu ile de sona erebilir. Bugün insanların toplu olarak yaşadığı mekânlarda su ihtiyacı genellikle barajlardan elde edilmektedir. Bu barajların da yer aldığı su toplama havzalarının kaliteli ve bol su sağlayabilmesi için iyi korunması ve işletilmesi gerekmektedir. İçme suyu kaynaklarının korunması ve bu amaçla sürekli kullanılabilirliğinin sağlanması, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de gün geçtikçe artan öneme sahip bir konu haline gelmektedir.

-Dünyadaki Durum-

Birleşmiş Milletler verilerine göre günümüz dünyasında her iki insandan birisi yeterli tatlı sudan yoksundur. Buna karşılık tatlı su hayatın, sağlık ve üretkenliğin ilk koşuludur. Tatlı su tarım, hayvancılık ve sanayi için de vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Dünyü Sağlık Örgütü'ne göre insan hastalıklarının % 80'i suyla ilgilidir. Bu gün kurak ve yarı kurak bölgelerdeki insanların büyük kısmı günlük zaman ve enerjilerinin önemli bir bölümünü su aramak ve suyu taşımakla geçirmektedirler.

Dünyada genel olarak 1400 milyon km³ su bulunmaktadır. Fakat bunun ancak % 1'i temiz ve kullanılabilir özelliğe sahiptir. Bu da ülkeler arasında eşit dağılmamıştır. Dünya sularının %97.5'u tuzlu, %1.7'si ise buzullar halindedir. Dünyada kişi başına yılda ortalama 1800 m³ suya ihtiyaç vardır. Bu miktar suyun fazlasına sahip ülkeler olduğu gibi, bu miktarın çok altında suya sahip olan ülkeler de vardır. Bu gün dünyanın kurak olarak bilinen 300 mm'nin altında yağış alan yerlerinde 600 milyondan fazla insan yaşamaktadır ve bunlar yeterli sudan yoksundur.

Su, gelecek yıllarda bazı ülkeler arasında savaflara sebep olacağı gibi, barışa da hizmet edebileceği şeklinde, üzerinde çeşitli yorumların yapıldığı önemli bir maddedir. Çünkü diğer kaynaklarla karşılaştırıldığında, her birinin yerine diğeri ikame edilebilirken, suyun yerini alabilecek herhangi bir kaynak henüz keşfedilmemiştir.

-Ülkemizdeki Durum-

Türkiye, ülke genelinde aldığı yağış miktarını belirleyen nispeten olumlu iklim şartları, kar tutma özelliği olan yükseltileri, baraj yapımına elverişli eğim değerleri ve uygun vadi şebekesi sağlayan yüzey şekillerinin verdiği avantajlar, önemli akarsu yataklarının çevrelerinin henüz bütünüyle nüfuslanmamış, dolayısıyla kirlenmemiş olması vb. özellikler sebebiyle çevresindeki, özellikle de güneyindeki ülkelere nazaran önemli ve temiz su kaynakları potansiyeline sahip bir ülkedir. Bu, Türkiye'nin su kaynakları bakımından çok da zengin olduğu manasına gelmez.

Türkiye üzerine her yıl ortalama 501 milyar m³ yağmur, kar ve dolu şeklinde yağış düşmektedir. Km² düşen ortalama yağış miktarı 643 mm. dir. Bazı kurak dönemlerde bu oran yarı yarıya azalabilmektedir. Ayrıca bu yağış ülke genelinde de dengeli dağılmaz. Rize'ye ortalama 2000 mm yağış düşerken, Güneydoğu Anadolu Bölgesine 300 mm., Bafra Ovası'na 700 mm. civarında düşmektedir. Toplam düşen yağışın 186 milyar m³'ü akışa geçmekte, bunun ancak 95 milyar m³'ü tutulup içme, kullanma, sulama, sanayi ve hidroelektrik santrallerinde enerji üretmek amacıyla kullanılmaktadır. Türkiye yüzölçümünün %20'si sulanabilir arazidir. Bu alan tam olarak sulandığında ihtiyacımız olan su miktarı 102 milyar m³ tür. Nüfusumuzun da yakın gelecekte 80 milyona çıkacağı düşünüldüğünde ihtiyacımız olan su miktarı 112.8 milyar m³ olacaktır. Halbuki, normal yağışlı bir yılda ülkemize düşen yağış içinde bizim kullanabileceğimiz miktar 95 milyar m³ olduğu hatırlanırsa TÜRKİYE SU ZENGİNİ DEĞİL, SU FAKİRİ BİR ÜLKEDİR.

Mevcut nüfusumuzun ve bu nüfusun taleplerinin artmasına bağlı olarak, ülkemizde kullanılan su kaynakları miktarı sabit kalmakta, bu yüzden de kişi başına düşen su miktarı giderek azalmaktadır. Ülkemiz su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer almamasına rağmen, nüfus artışı ve hızlı kentleşme sonucu su kaynaklarının korunmasında problemler yaşanmaktadır. Her yıl kişi başına düşen yıllık yenilenebilir su miktarında bir düşüş meydana gelmekte, kirlenme ve yanlış kullanım sebebiyle yüzey sularımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır.

2020 yılında gelişmiş ülkelerde kişi başına 10000 m³ su düşeceği tahmin edilirken, Türkiye'de günümüzde 1830 m³ olan rakam 20 yıl sonra 980 m³ e gerileyecektir. Ortadoğu ülkelerine baktığımızda, bu gün İsrail'de kişi başına 300 m³, Filistin'de de 100 m³ düşen su miktarı, 2020 yılında İsrail'de 150 m³, Filistin'de 40 m³ olacaktır. Bu durum daha şimdiden bu ülkeler arasındaki çatışmanın başlıca nedenlerinden birisidir.

Ülke geneline baktığımızda bugün mevcut su kaynaklarımız, bir yandan kuraklık ve çölleşme gibi doğal sebeplerle, diğer yandan da yanlış arazi kullanımı, bilinçsiz gübreleme, kimyasal ilaçlar, evsel ve endüstriyel katı ve sıvı atıkların arıtmadan akarsulara verilmesi, vb. beşeri ve ekonomik sebeplerle kirlenmesi sonucu büyük tehdit altındadır. Bütün küçük ve büyük şehirlerimiz içinde ve çevresinden geçen akarsularımız kirlenmiş, göllerimizin doğal özellikleri bozulmuş, bütün bunların sonucunda bırakın büyük şehirleri, orta ve küçük şehirlerimiz, hatta belde ve köylerimizde bile yakındaki doğal kaynak suları yerine, çok uzaklardan getirilen pet şişe suları içilir olmuştur. Bu durum su zenginliği gibi görünen ülkemizin su kaynaklarının ne hale geldiğinin veya getirildiğinin en önemli göstergelerinden birisidir. Maalesef bugün köy, kasaba ve şehirlerimizin içinde ve yakınından geçen akarsularımız bu yerleşmeler ve onların yöneticileri tarafından en ucuz yoldan çöplerin dökülebileceği, kanalizasyonun verilebileceği sahalar olarak algılanmaktadır. Halbuki tam tersine, su kaynaklarımız bu gün ve gelecekteki hayat damarlarımız olarak algılanmalı ve korunmalıdır.

Bu gün büyük şehirlerimizin çevrelerindeki su kaynakları kullanılmış, hizmete alınmış veya kirlenmiş bulunduğundan, artan nüfus veya şehirlerin alansal olarak büyümesi sebebiyle, çok uzaklardan daha büyük maliyetlerle su temini yoluna gidilmektedir. Bu da evlerde kullanılan suların maliyetini artırmakta, temiz ve sağlıklı bir hayatın vazgeçilmez unsuru olan su, tasarruf edilmesi gereken bir araç durumuna düşmektedir. **"Temizlik İmandandır"** sözünün bu günkü karşılığı bizi; "Temizlik su ile olur, su para ile satın alınır, temizlik eşittir paradır, o halde, az temizlik: Az su, az atık su gideri, az masraf, aile bütçesine az da olsa bir katkı" şeklinde özetlenebilecek garip bir mantığa götürmektedir.

Şu da unutulmamalıdır ki, TÜRKİYE'NİN KÖY VE KASABALARININ BÜYÜK ÇOĞUNLUĞUNDA SU HENÜZ MUSLUKTAN AKMAMAKTADIR. Başta İç ve Doğu bölgelerimiz olmak üzere su, bırakın çeşmeleri, kuyulardan ve o da son derece sağlıklı şartlarda temin edilmektedir. Milyonlarca insanımız taşıma suyla yemek pişirmekte veya temizlik yapmaktadır. Büyük şehirlerimizin çevrelerindeki geçekondur bölgelerine ise yeterli ve temiz su verdiğimiz zaten söylenemez. Bu özellikleriyle ülkemiz, bir yandan kişi başına düşen potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, diğer yandan ise kişi başına gerçekte tükettiği su miktarı ile geri kalmış ülkeler arasında yer almaktadır.

Ayrıca bahsetmek gerekir ki, Türkiye'nin mevcut sulanabilir topraklarının büyük kısmı henüz sulu tarıma açılmamıştır.

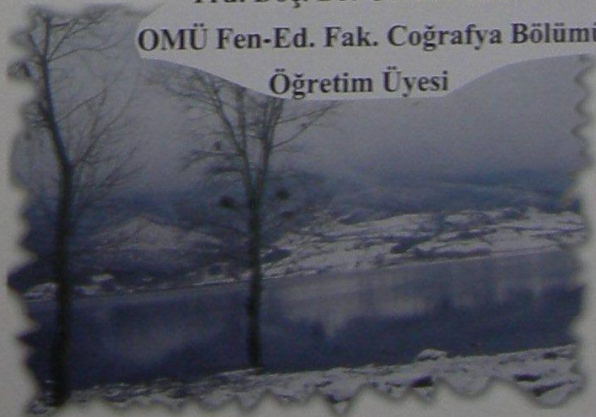
GAP Projesi devam etmekte, Konya Ovası'nın büyük bir kısmı henüz sudan yoksun bulunmaktadır. Samsun ili sınırları içindeki iki büyük projeden Bafra ve Çarşamba ovalarının sulanması ile ilgili projeler de henüz tam olarak hayata geçirilmemiştir. Ülkemizde artan nüfusu beslemek için birim alandan daha fazla talep olacaktır. Bazı ayların beklenenden daha kurak geçmesi veya bazen uzun yıllar süren kuraklıklar tarımda güvenilirliği ortadan kaldırmakta, bu durum sulama projelerinin hayata geçirilmesini ve sulama suyuna olan ihtiyacı artırmaktadır.

Ülkemizin en nemli sahalarından birisi olarak kabul edilen Karadeniz Bölgesi içinde de Samsun ve çevresi en az yağış alana bölümü oluşturmaktadır. Kıyı ile iç kesimler arasında da nemlilik açısından yine belirgin bir fark vardır. Bu yüzden Samsun ili içinde susuzluk sorunu yaşayan çok sayıda köy vardır. Su vazgeçilmez bir ihtiyaç ve temizlik aracı olduğuna göre, tüm köy ve kasabalarına hitap eden yerel yöntemlerin bu sorunu çözmeleri gerekmektedir. Hatta Köy Hizmetleri'nin öncelikli görevi bu olmalıdır. Devlet uzak veya yakın çevredeki su kaynaklarını vatandaşın hizmetine sunarken, vatandaşlarımız da su kaynaklarının önemini iyi kavramalı, onu tarım ilaçları, suni gübreler, kanalizasyonlar ve çöp gibi katı atıklarla kirlenmemenin çarelerini aramalıdır.

Bu gün Samsun şehri içinde bulunan Mert ve Kürtün ırmakları, su toplama havzalarında sanayi ve yoğun nüfuslu yerleşmeler gibi önemli bir kirlenme bulundurmamasına rağmen, denize ulaştıklarında içme ve kullanıma suyu özelliklerini kaybetmiş durumdadırlar. Benzer durum ilçe merkezleri için de geçerlidir. Bir çok köy ve kasabada çöpler en yakındaki dere yataklarına boşaltılmakta, böylece akarsuların daha aşağı kesimlerindeki insanlara bu sular kirlenmiş olarak ulaşmaktadır. Bu durum bilinçsizliğin ve vurdumduymazlığın bir göstergesidir. "Çevre sorunları konusu" ozon tabakasının kutuplar üzerinde incelenmesi kadar bize uzak, köy ve kasabamızın içinden geçen kirlenmiş akarsu kadar bize yakın bir konudur.

Sonuç olarak, en kısa sürede, en etkili yaygın ve örgün eğitim ve öğretim yöntemleri ile en yakınımızda bulunanlardan başlayarak, ülkemizdeki ve bölgemizdeki su kaynaklarımızın önemi iyi anlaşılmalı, mevcut kaynakların akım ve yeterlilikleri, istikrarlı olup olmadıkları iyi araştırılmalı, içme ve sulama suyu olarak kullanılabilecek kaynaklarımız amaçlarına uygun olarak tasnif edilmeli, en son teknikler kullanılarak en ucuz ve en bol şekilde mevcut su kaynakları insanlarımızın hizmetine sunulmalıdır. Devlet-vatandaş işbirliği ile su kaynaklarımıza teknolojik olarak hakim olunmalı, istenildiği zaman istenildiği yerde, istenilen miktarda yararlanılabilecek duruma gelmelidir. **21. YÜZYIL'A SUYA HAKİM OLAMAMIŞ, ONU KONTROLÜ ALTINA ALAMAMIŞ VE GEREKTİĞİNDE BAŞININ ÜSTÜNDEN SUYU AKITAMAMIŞ BİR MİLLET OLARAK GİRMEK** hiç de gurur verici bir şey olmasa gerektir.

Yrd. Doç. Dr. Cevdet YILMAZ
OMÜ Fen-Ed. Fak. Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi

Mücadele

GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

03 Nisan 2001 Salı

Yıl: 29 Sayı: 3606

"TÜRKİYE'DE TEMİZ VE GÜVENİLİR İÇME SUYU VE KULLANMA SUYU KAYNAKLARININ VARLIĞI, KORUNMASI VE ÖNEMİ" KONULU KONFERANSA ÇOK SAYIDA DİNLEYİCİ KATILDI

OMÜ Fen Ed. Fak. Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Cevdet Yılmaz'ın verdiği konferansın tam metni.

Mevcut nüfusumuzun ve bu nüfusun taleplerinin artmasına bağlı olarak, ülkemizde kullanılan su kaynakları miktarı sabit kalmakta, bu yüzden de kişi başına düşen su miktarı giderek azalmakta, ülkemiz su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer almamasına rağmen nüfus artışı ve hızlı kentleşme sonucu su kaynaklarının korunmasında problemler yaşamaktadır. Her yıl kişi başına düşen yıllık yenilebilir su miktarında bir düşüş meydana gelmekte, kirlenme ve yanlış kullanım nedeniyle yüzey sularımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Şu anda unutulmamalıdır ki Türkiye'nin köy ve kasabalarının büyük çoğunluğunda su henüz musluktan akmamaktadır. Başta İç ve Doğu bölgelerimiz olmak üzere su, bırakın çeşmeleri, kuyulardan ve o da son derece sağlıklı şartlarda temin edilmektedir. Milyonlarca insanımız taşıma suyla yemek pişirmekte veya temizlik yapmaktadır. Büyük şehirlerimizin çevrelerindeki gecekondu bölgelerine ise yeterli ve temiz su verdiğimiz zaten söylenemez. Bu özellikleriyle ülkemiz, bir yandan kişi başına düşen potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, diğer yandan ise kişi başına gerçekte tükettiği su miktarı ile geri kalmış ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'nin mevcut sulanabilir

topraklarının büyük kısmı henüz sulu tarıma açılmıştır. Artan nüfusu beslemek için birim alanda daha fazla verim elde edebilmek amacıyla gelecekte sulama suyu daha fazla verim elde edebilmek amacıyla gelecekte sulama suyuna daha da büyük talep olacaktır. Bazı ayların beklenenden daha kurak geçmesi veya bazen uzun yıllar süren kuraklıklar tarımda güvenilirliği artırmakta, sulama suyuna olan ihtiyacı artırmaktadır.

Türkiye üzerine her yıl ortalama 501 milyar m³ yağmur, kar ve dolu şeklinde yağış düşmektedir. Km² ye düşen ortalama yağış miktarı 643 mm'dir. Bazı kurak dönemlerde bu oran yarıya azalabilmektedir. Ayrıca bu yağış ülke genelinde de dengeli dağılmaz. Ör. Rize'ye 2000 mm yağış düşerken, GD Anadolu Bölgemize 300 mm civarında düşmektedir.

Toplam düşen yağışın 186 milyar m³ ü akışa geçmekte, bunun ancak 95 milyar m³ ü tutulup içme, kullanma, sulama, sanayi ve hidroelektrik santrallerinde enerji üretmek amacıyla kullanılmaktadır. Türkiye yüzölçümünün % 20'si sulanabilir arazidir. Bu alan tam olarak sulandığında ihtiyacımız olan su miktarı 102 milyar m³ tür. Mevcut nüfusumuzun da yakın gelecekte 80 milyona çıkacağı düşünüldüğünde ihtiyacımız olan su miktarı 112.8 milyar m³ olacaktır. Halbuki, normal yağışlı bir yılda ülkemize düşen yağış içinde buzum kullanabileceğimiz miktar 95

milyar m³ olduğu hatırlanırsa **TÜRKİYE SU ZENGİNİ DEĞİL, SU FAKİRİ BİR ÜLKEDİR.**

Büyük şehirlerimizin çevrelerindeki su kaynakları kullanılmış, hizmete alınmış veya kirlenmiş bulunduğundan, artan nüfus veya şehirlerin alması olarak büyümesi nedeniyle, çok uzaklardan daha büyük maliyetlerle su temini yoluna gidilmektedir. Bu da evlerde kullandığımız suyun maliyetini artırmakta, temiz ve sağlıklı bir hayatın vazgeçilmez unsuru olan su, tasarruf edilmesi gereken bir araç durumuna düşmektedir. Şehir ve kasabalarımıza verilen sular kaliteli olmadığından hazır içme suları (pet şişeler) bırakın kentleri, köylerimize kadar gitmiştir. Bu durum, su zengini gibi görünen ülkemizin su kaynaklarının ne hale geldiğinin en büyük göstergesidir. Köy, kasaba ve şehirlerimizin içinden veya kanalizasyonun verildiği sahalar olmaktan çıkarılmalı, bulaşık sulara bugün ve gelecekteki hayat damarlarımız olarak bakılmalıdır.

Türk insanı en yakınından başlayarak su kaynaklarına sahip çıkmalı, onları göze göre kullanım dışı kalmasına seyirci kalmamalıdır. Bugün Samsun şehir içinde bulunan Mert ve Kürtün ırmakları, su toplama havzalarında sanayi veya yoğun nüfuslu yerleşmeler gibi önemli bir kirlenici bulunmamasına rağmen denize ulaştıklarında içme ve kullanma suyu özelliklerini kaybetmiş durumdadırlar.

GÜRSSES

Bir bir milletin meşhurek sesidir.

02 Nisan 2001 Pazartesi

Yıl: 20 Sayı: 8733

Yrd. Doç. Dr. Cevdet Yılmaz Samsun Aydınlar
Ocağı'nda 31.03.2001 Tarihinde Bir Konferans Verdi

“TÜRKİYE’DE TEMİZ VE GÜVENİLİR İÇME VE KULLANMA SUYU KAYNAKLARININ VARLIĞI, KORUNMASI VE ÖNEMİ” konulu

konferansa çok sayıda dinleyici katıldı.

OMÜ Fen Ed. Fak. Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi Yrd.
Doç. Dr. Cevdet Yılmaz’ın verdiği konferansın tam metni.

Mevcut nüfusumuzun ve bu nüfusun taleplerinin artmasına bağlı olarak, ülkemizde kullanılan su kaynakları miktarı sabit kalmakta. bu yüzden de kişi başına düşen su miktarı giderek azalmakta, ülkemiz su kıtlığı çeken ülkeler arasında yer almamasına rağmen nüfus artışı ve hızlı kentleşme sonucu su kaynaklarının korunmasında problemler yaşamaktadır. Her yıl kişi başına düşen yıllık yenilebilir su miktarında bir düşüş meydana gelmekte, kirlenme ve yanlış kullanım nedeniyle yüzey sularımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Şu anda unutulmamalıdır ki Türkiye’nin köy ve kasa-

Anadolu Bölgemize 300 mm civarında düşmektedir. Toplam düşen yağışın 186 milyar m³ ü akışa geçmekte, bunun ancak 95 milyar m³ ü tutulup içme, kullanma, sulama, sanayi ve hidroelektrik santrallerinde enerji üretmek amacıyla kullanılmaktadır.

Türkiye yüzölçümünün % 20’si sulanabilir arazidir. Bu alan tam olarak sulandığında ihtiyacımız olan su miktarı 102 milyar m³ tür. Mevcut nüfusumuzun da yakın gelecekte 80 milyona çıkacağı düşünüldüğünde ihtiyacımız olan su miktarı 112.8 milyar m³ olacaktır. Halbuki, normal yağışlı bir yılda ülkemize düşen yağış içinde buzum kullanabileceğimiz miktar 95

balalarının büyük çoğunluğunda su henüz musluktan akmamaktadır. Başta İç ve Doğu bölgelerimiz olmak üzere su, bırakın çeşmeleri, kuyulardan ve o da son derece sağlıklı şartlarda temin edilmektedir. Milyonlarca insanımız taşıma suyla yemek pişirmekte veya temizlik yapmaktadır. Büyük şehirlerimizin çevrelerindeki gecekondular bölgelelerine ise yeterli ve temiz su verdiğimiz zaten söylenemez. Bu özellikleriyle ülkemiz, bir yandan kişi başına düşen potansiyel su miktarı açısından zengin görünürken, diğer yandan ise kişi başına gerçekte tükettiği su miktarı ile geri kalmış ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye'nin mevcut sulanabilir topraklarının büyük kısmı henüz sulu tarıma açılmıştır. Artan nüfusu beslemek için birim alanda daha fazla verim elde edebilmek amacıyla gelecekte sulama suyu daha fazla verim elde edebilmek amacıyla gelecekte sulama suyuna daha da büyük talep olacaktır. Bazı ayların beklenenden daha kurak geçmesi veya bazen uzun yıllar süren kuraklıklar tarımda güvenilirliği artıran kaldırarak, sulama suyuna olan ihtiyacı artırmaktadır.

Türkiye üzerine her yıl ortalama 501 milyar m³ yağmur, kar ve dolu şeklinde yağış düşmektedir. Km² ye düşen ortalama yağış miktarı 643 mm.dir. Bazı kurak dönemlerde bu oran yarı yarıya azaltılmaktadır. Ayrıca bu yağış ülke genelinde de dengeli dağılmaz. Ör. Rize'ye 2000 mm yağış düşerken, GD

milyar m³ olduğu hatırlanırsa TÜRKİYE SU ZENGİNİ DEĞİL, SU FAKİRİ BİR ÜLKEDİR.

Büyük şehirlerimizin çevrelerindeki su kaynakları kullanılmış, hizmete alınmış veya kirletilmiş bulunduğundan, artan nüfus veya şehirlerin alması olarak büyümesi nedeniyle, çok uzaklardan daha büyük maliyetlerle su temini yoluna gidilmektedir. Bu da evlerde kullandığımız suyun maliyetini arttırmakta, temiz ve sağlıklı bir hayatın vazgeçilmez unsuru olan su, tasarruf edilmesi gereken bir araç durumuna düşmektedir.

Şehir ve kasabalarımıza verilen sular kaliteli olmadığından hazır içme suları (pet şişeler) bırakın kentleri, köylerimize kadar gitmiştir. Bu durum, su zengini gibi görünen ülkemizin su kaynaklarının ne hale geldiğinin en büyük göstergesidir. Köy, kasaba ve şehirlerimizin içinden veya kanalizasyonun verildiği sahalar olmaktan çıkarılmalı, bulaşık sulara bugün ve gelecekteki hayat damarlarımız olarak bakılmalıdır.

Türk insanı en yakınından başlayarak su kaynaklarına sahip çıkmalı, onların göz göre göre kullanım dışı kalmasına seyirci kalmamalıdır. Bugün Samsun şehir içinde bulunan Mert ve Kürtün ırmakları, su toplama havzalarında sanayi veya yoğun nüfuslu yerleşmeler gibi önemli bir kirletici bulunmamasına rağmen, denize ulaştıklarında içme ve kullanma suyu özelliklerini kaybetmiş durumdadırlar.

Susuzluk dünyayı tehdit ediyor

Küresel ısınmanın neden olduğu olumsuzluklar nedeniyle 300 milyon kişi susuzlukla karşı karşıya..

Türkiye'de mevcut su kaynaklarının, kuraklık, çölleşme gibi doğal nedenlerin yanında yanlış arazi kullanımı, bilinçsiz gübreleme, kimyasal ilaçlar, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan akarsulara verilmesi gibi nedenlerle kirlenmesinin gelecek için büyük tehdit oluşturduğu bildirildi.

Ondokuzmayıs Üniversitesi (OMÜ) Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cevdet Yılmaz, dünyada canlı hayatının suyla başladığına dikkat çekerek, suyun önemini vurguladı.

Küresel ısınmanın neden olduğu olumsuzluklar nedeniyle su kullanımının önemini yeniden gündeme geldiğini ifade eden Yılmaz, UNESCO verilerine göre, halen 26 ülkede 300 milyon kişinin ciddi su sıkıntısı ile karşı karşıya olduğunu bildirdi.

Yılmaz, her yıl 5 milyon kişinin de sağlıksız içme suyu yüzünden öldüğünü belirterek, suyun giderek stratejik bir hale geldiğini vurguladı.

Gelişen teknoloji içinde birçok maddenin yerine konulabilecek yeni ürünler ortaya çıktığını, enerji konusunda yeni gelişmeler kaydedildiğini belirten Yılmaz, ancak suyun yerine ikame bir madde bulunmadığını söyledi.

Bu nedenle gelecekte ülkeler arasındaki rekabetin ve savaşların suya dayalı olacağını savunan Yılmaz, "2020 yılında gelişmiş ülkelerde su miktarının kişi başına 10 bin metre küp olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye'de günümüzde 1830 metre küp olan bu rakam, 20 yıl sonra 980 metre küpe gerileyecektir. Yapılan araştırmalarda kişi başına yılda bin metre küpün altında su düşen ülkeler, su fakiri ülkelerdir" dedi.

Türkiye'nin durumu

Doç. Yılmaz, halen Türkiye'de kayda değer bir su sıkıntısı bulunmamasına rağmen gelecekte yaşanabilecek su sıkıntısına karşı bazı tedbirlerin şimdiden alınmasının zorunlu olduğunu söyledi.

Türkiye'de nüfus artış hızı ve kentleşme nedeniyle tüketimin arttığını ifade eden Yılmaz, "UNESCO'nun raporuna göre, 2050 yılında dünya nüfusunun üçte ikisi ciddi su sıkıntısı ile karşı karşıya kalacak. Bu nedenle Türkiye olarak bugünden tedbirimizi almak zorundayız. Türkiye'de su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması artık erozyondan da önemli hale gelmiştir. Vatanın sadece toprağı değil, suyu da kutsaldır" diye konuştu.